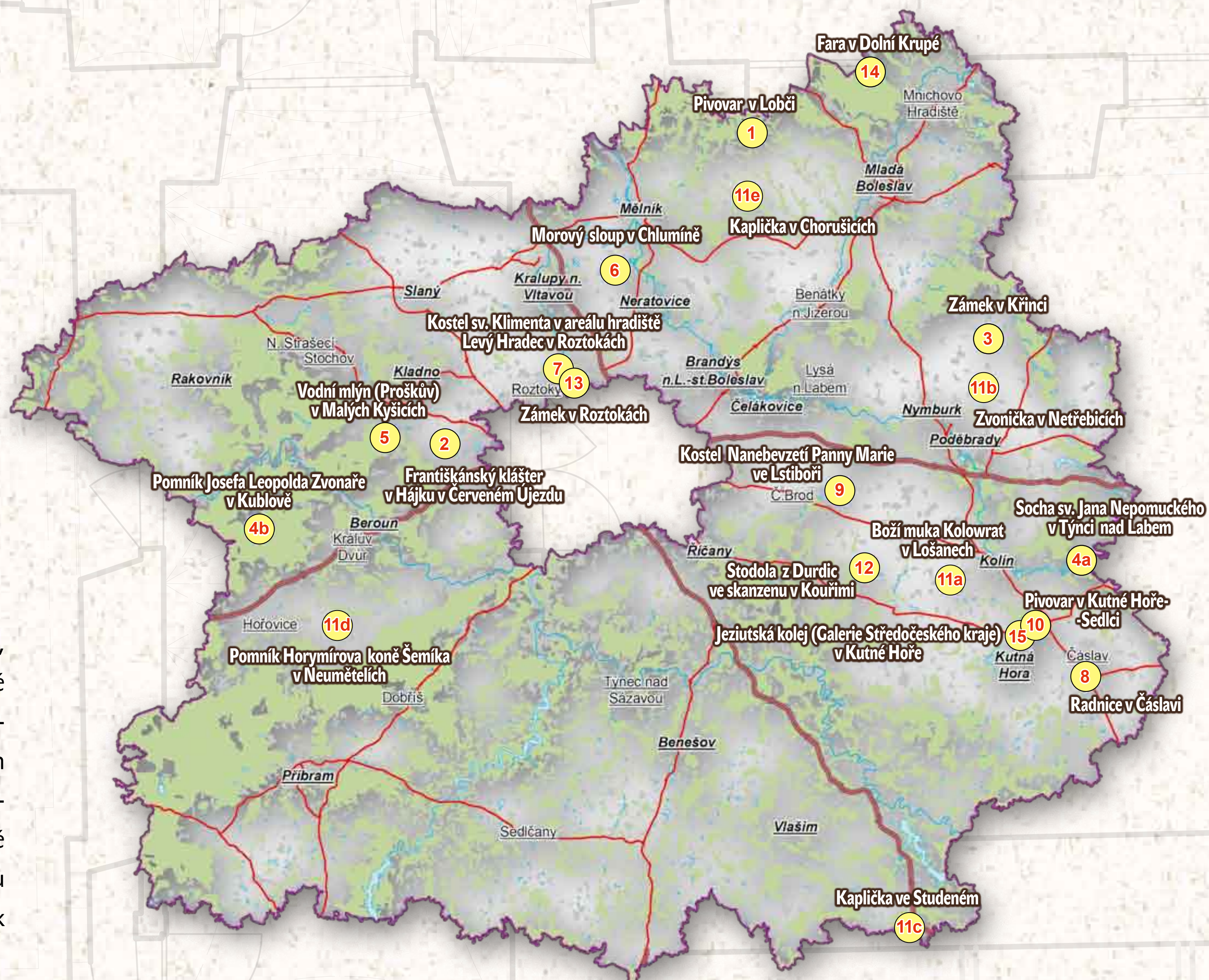

Památky s příběhem – kulturní dědictví Středočeského kraje

Kulturní dědictví na území Středočeského kraje je mimořádně cenné a bohaté. Vzhledem k rozloze svého území, významné historické a geografické poloze má Středočeský kraj druhý největší počet nemovitých kulturních památek v České republice, jejich počet čítá více než 4 300. Památkový fond zahrnuje také množství dalších cených staveb, doposud neprohlášených. Udělování statutu kulturní památky je kontinuální proces. V památkovém fondu jsou zastoupeny všechny typy památek, od archeologických nalezišť až po stavby z 20. století. Zastoupeny jsou tak všechny stavební slohy. Široké spektrum druhů památek zahrnuje např. významné šlechtické hrady a zámky, církevní stavby, opevněná slovanská a keltská hradiště, hospodářské dvory, stavby lidové architektury, dále sochy, sloupy a drobné architektonické památky, ale i moderní budovy, např. secesní nebo funkcionalistické vily. Významné zastoupení mají měšťanské domy na území historických jader měst. Na území Středočeského kraje se také nachází technické památky mimořádného významu např. soubor hornických památek v Příbrami-Březových Horách.

ské dvory, stavby lidové architektury, dále sochy, sloupy a drobné architektonické památky, ale i moderní budovy, např. secesní nebo funkcionalistické vily. Významné zastoupení mají měšťanské domy na území historických jader měst. Na území Středočeského kraje se také nachází technické památky mimořádného významu např. soubor hornických památek v Příbrami-Březových Horách.

Ve Středočeském kraji má nejvýznamnější zastoupení sakrální architektura s bohoslužebnou funkcí – kostely, kaple, kapličky, zahrnující také fary a kláštery. Sakrální památky lze označit nejenom za nejpočetněji zastoupené, ale také za druhově nejrozmanitější. Tyto památky představují více jak čtvrtinu z celkového počtu kulturních památek.

Kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, jsou národními kulturními památkami prohlášenými vládou ČR. Na území Středočeského kraje se v současné době nachází 30 národních kulturních památek, z toho 29 nemovitých národních kulturních památek (např. hrady Karlštejn, Křivoklát, zámek Mnichovo Hradiště, Přemyslovské hradiště Levý Hradec, poutní areál Svatá Hora u Příbrami, areály kostelů sv. Václava a sv. Klimenta ve Staré Boleslavi, městské opevnění v Kouřimí atd.) a 1 movitá národní kulturní památka (gotická socha svatého Petra ze Slivce).

Středočeský kraj je vlastníkem celkem 75 objektů, které jsou kulturními památkami. Jedná se o měšťanské domy, zámečky, technické památky (hornické památky v Příbrami-Březových Horách, havířská osada v Kutné Hoře), jezuitská kolej v Kutné Hoře, památky lidové architektury (Muzeum lidových staveb v Kouřimí, staročeská chalupa v Přerově nad Labem).

Středočeský kraj si uvědomuje velikost a bohatost kulturního dědictví, proto poskytuje v rámci své samostatné působnosti od roku 2002 finanční prostředky formou účelových dotací vlastníkům kulturních památek na jejich obnovu prostřednictvím dotačních programů. Záměrem těchto programů je záchrana a obnova kulturních památek v kraji, které jsou ve špatném technickém stavu a zároveň jsou významnými a ojedinělými svým charakterem. Podpora je také určena na restaurování výtvarných děl, např. soch nebo obrazů. Cílem těchto programů je zajištění efektivní podpory péče o obnovu a zachování památkového fondu, ale také podpora vztahu veřejnosti ke kulturnímu dědictví a přispívání k efektivní propagaci a šetrnému využití kulturního dědictví Středočeského kraje. Systém poskytování dotací považuje Středočeský kraj za svůj účinný nástroj pro posílení hodnoty a atraktivitu území kraje a za instrument významně přispívající k vytvoření nové středočeské identity.

Od roku 2009 poskytuje Středočeský kraj také finanční prostředky na obnovu drobných památek. Cílem tohoto dotačního programu je podpora obnovy drobné architektury, která je neoddelitelnou součástí historie sídel a je součástí veřejných prostranství obcí i krajiny.

Středočeský kraj poskytuje finanční prostředky ze svého rozpočtu i mimo rámec uvedeného dotačního programu. Z rozpočtu Středočeského kraje byla realizována např. obnova přemístěné stodoly z Durdic nebo oprava havarijního stavu střechy fary v Dolní Krupě. Oprava areálu jezuitské koleje v Kutné Hoře a rekonstrukce zámku v Roztokách byla spolufinancována z Regionálního operačního programu Střední Čechy.

Podmínkou úspěšné obnovy kulturních památek je úzká spolupráce vlastníků kulturních památek s odbornou organizací státní památkové péče – Národním památkovým ústavem, který vydává svá odborná vyjádření k postupům obnovy památky. Společně s orgány státní památkové péče – krajským úřadem a obcemi s rozšířenou působností – hledají nejvhodnější řešení pro její zachování.

Výstava „Památky s příběhem“ je součástí naplňování strategických cílů Konceptu podpory památkové péče ve Středočeském kraji na období 2014–2016, přijaté v roce 2013, na jejímž základě se Středočeský kraj podílí na vytváření pozitivního obrazu památkové péče v kraji.

Ing. Zdeněk Štefek – radní pro oblast kultury a památkové péče Středočeského kraje

Pivovar v Lobči

Kulturní památka ve vlastnictví společnosti RIOFRIO Architects s.r.o.

První písemné zmínky o pivovaru v Lobči jsou z roku 1586. Jádro dnešní stavby pochází z počátku 17. století. Současnou podobu pivovaru vtiskla přestavba realizovaná koncem 19. století majitelem mšenského velkostatků Rudolfem Cícvárkem. Autorem projektu přestavby na průmyslový typ parostrojního pivovaru byl inženýr Rosenberg. K původní sladovně byl přistavěn patrový dvojlískový hvozď, který kompozičně navazoval na varnu, dále došlo k vybudování strojovny. Výraznější rozšíření prodělal zadní trakt pivovaru s chladícím štokem, spilkou, sklepy a lednicemi. Významnější rozvoj pivovar zaznamenal na počátku 20. století a ještě mezi světovými válkami. Pak následovalo období úpadku a v roce 1943 byla výroba piva v Lobči zastavena. Po znárodnění v roce 1948 byl pivovar začleněn do národního podniku Severočeské pivovary, avšak provoz zde již obnoven nebyl. Následně až do 90. let 20. století areál využíval Státní statek Mšeno, a to zejména k uskladňování přípravků k hubení plevelů a škůdců a zřejmě i hnojiva. Stavební úpravy zde byly prováděny bez ohledu na jedinečnou architekturu areálu. Na minimum byla zredukována i jakákoli údržba.

Proces záchrany zchátralého areálu započal v roce 2007, kdy ho zakoupila architektonická kancelář RIOFRIO Architects s.r.o. Areál pivovaru prošel poté celkovou rozsáhlou obnovou, zahrnující zabezpečení areálu, odstranění ruin, navážek a novodobých nehodnotných konstrukcí, obnovu střech a krovů. Snahou bylo zachovat v maximálním možném rozsahu původní konstrukce.

Celkový pohled na obnovený pivovar

Celkový pohled na přední trakt pivovaru v průběhu opravy střechy sladovny

Celkový pohled na přední trakt pivovaru po dokončení opravy střechy sladovny

Na opravu střech navazuje postupná obnova fasád jednotlivých budov. Po dokončení celkové obnovy bude areál sloužit mimo výrobu piva též k muzejním účelům, výstavám i k ubytování.

Středočeský kraj podpořil v roce 2014 obnovu dvorní fasády budovy pivovaru a sladovny dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 340 000 Kč.

Location	Brewery in Lobeč
Renovation	Reconstruction of the roof
Donation	340 000 CZK

Průběh opravy krovu sladovny

Položená bobrovková krytina a oprava vikýře

Pokládka tašek bobrovček na střechu sladovny

Obnovený interiér podkrovní sladovny

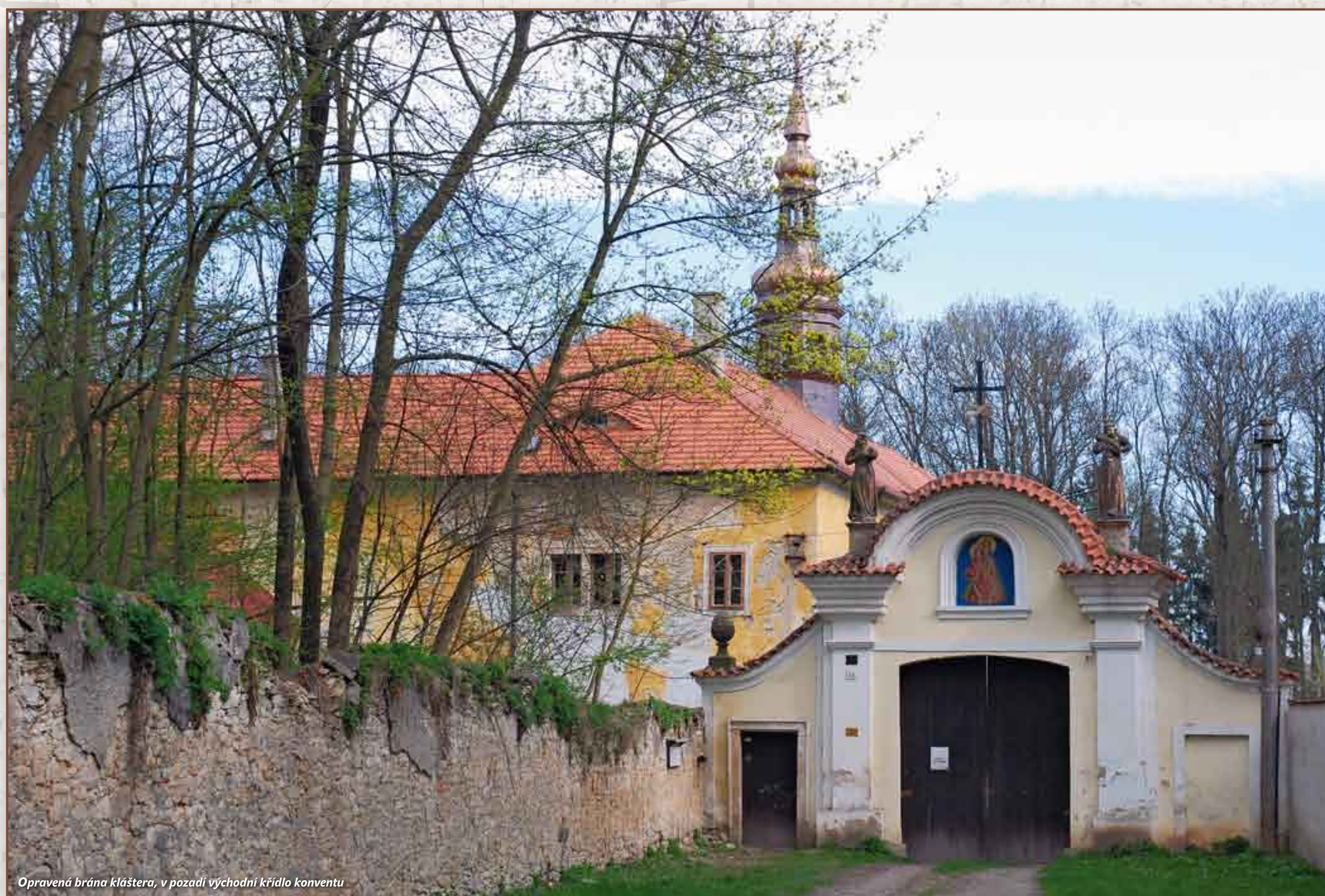

Kláster sv. Františka v Hájk u Červeného Újezdu

Kulturní památka ve vlastnictví Provincie bratří františkánů

Kláster sv. Františka v Hájk u Červeného Újezdu byl vystavěn Františkem Adamem Eusebiem hrabětem ze Žďáru v letech 1663–1681 na místě původní poustevny, která se nacházela v blízkosti již existující loretánské kaple, v uměle vysazeném hájku, který se časem stal i oficiálním názvem místa. Tato kaple je nejstarší loretánskou kaplí na českém území, vystavěna byla v letech 1623–1625. Klášter byl postaven podle plánů Carla Luraga a Giovannioho Domenika Orsiho. Svými čtyřmi dvoupodlažními křídly obklopuje loretu, která je propojena s východním křídlem. Klášter byl částečně upraven v souvislosti s odstraňováním statických poruch severní části východního křídla v letech 1732–1733. Po dobu 2. světové války se stal deponií archivu země české a zde byly též uloženy archivy klášterů jiných řádů. V roce 1950 byl v klášteře zřízen internační tábor pro kněze, od roku 1953 ho využívala armáda. V průběhu 2. poloviny 20. století nebyl areál kláštera udržován.

Hájecký klášter je historicky mimořádně cenná stavba jako doklad vývoje barokních církevních staveb – hájecká loretta byla nejstarší stavbou tohoto druhu na našem území, a náleží tak k fenoménu českého baroka. Ojedinelou památkou sounáležitou s klášteřem je i další kulturní památka – rozsáhlá poutní cesta z kláštera Hájk u s kaplemi mimořádných rozměrů, která vedla až k pražské hradčanské loretě.

Opravená brána kláštera, v pozadí východní křídlo konventu

V roce 1992 objekt kláštera s některými pozemky získal zpět řád františkánů, který realizuje postupnou obnovu kláštera. V roce 2006 započala dlouhodobá oprava krovu a střechy. V roce 2012 byla uskutečněna obnova střechy nad severním křídlem kláštera.

Středočeský kraj podpořil v roce 2012 obnovu kláštera dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek dotací ve výši 1 630 000 Kč.

Location	Franciscan convent in Hájk in Červený Újezd
Renovation	Reconstruction of the roof and roof frames
Donation	1 630 000 CZK

Hlavní, východní křídlo konventu s obnovenou střechou, věží a částí jižního křídla

Část opraveného barokního krovu (detail)

Pohled na loretánskou kapli Santa Casa a východní křídlo s obnovenou střechou a architektonicky výraznou věží

Interiér loretě - Santa Casa v rájském dvoře

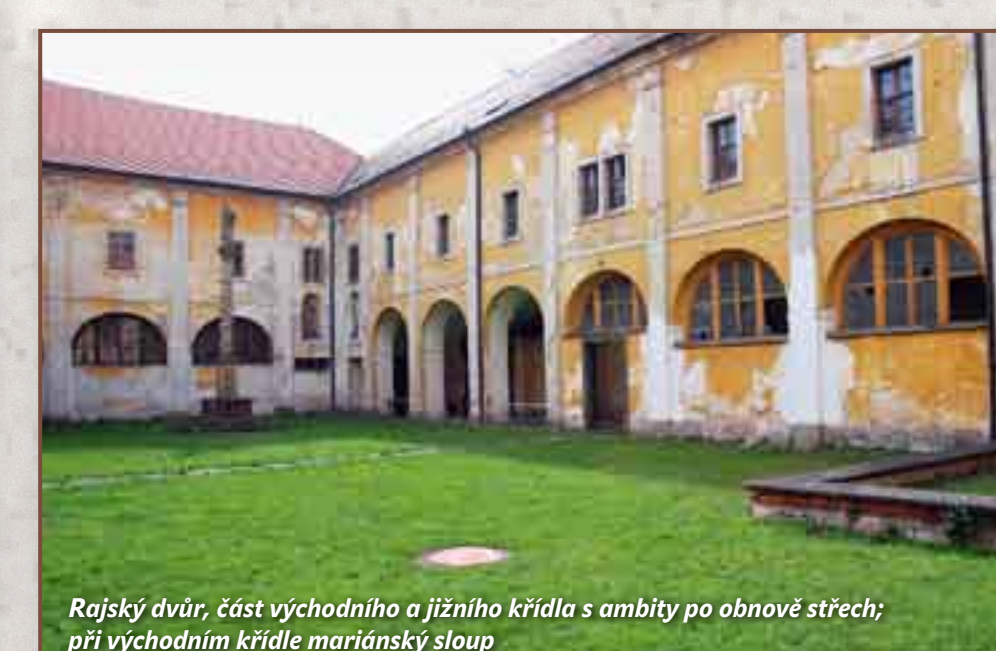
Nástěnné malby v interiéru kaple Panny Marie Loretánské - Santa Casa

Jedna z kaplí v ambitu s soudobou liturgickou úpravou

Interiér jižního křídla ambitu

Rájský dvůr, část východního a jižního křídla s ambity po obnově střechy při východním křídle mariánský sloup

Restaurovaná klášterní knihovna

Zámek v Křinci

Kulturní památka ve vlastnictví společnosti **HARBUCO, s.r.o.**

Zámek v Křinci je raně barokní stavbou postavenou v roce 1649 za hraběte A. P. Morzina. Jedná se o trojpodlažní budovu na obdélném půdoryse se dvěma hospodářskými křídly na severní straně. V objektu jsou zachovány pozoruhodné interiéry. Jedná se především o dva pokoje s nástěnnými malbami, které jsou situovány v 1. patře zámku. Jejich označení „modré pokoje“ vychází z celkové barevnosti výmalby. Stěny jsou celé malířsky pojednány. Ve spodní partii jsou malované kazety, na ně navazují figurální scény v malovaných rámech, řešené jako malované závěsné obrazy. Valená klenba je dělena bohatým štukovým dekorem na pole, která jsou vyplněna malbou s krajinnými a figurálními motivy.

Restaurování malířské výzdoby obou místností vedlo k rehabilitaci původního řešení, kdy byla sejmuta celoplošná přemalba iluzivního obkladu soklové partie stěn a u jednoho z pokojů i u rámu obrazů. Přemalby byly snímány také v ploše vlastních malovaných scén, kde se uplatnily zejména v pozadích. Došlo tak k posunu v celkovém vnímání prostoru, kdy barevnost obložení, případně rámu obrazů, navázala na barevnost obnovovaných parketových podlah, jak tomu bylo zřejmě původně. Výmalba je datována na jedné ze scén do roku 1768. Během restaurování se podařilo dohledat předlohu k jednomu z výjevů, kterou je obraz holandského malíře Gerarda ter Borcha z roku 1655.

Středočeský kraj podpořil v roce 2012 obnovu interiérů zámku dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek dotací ve výši 847 274 Kč.

Location Castle in Křinec
Renovation Wall painting renovation in the two rooms and renovation of the wooden floors in the first floor
Donation 847 274 CZK

Průčelí křineckého zámku

Průhled z hlavního sálu do kaple

Malby v Modrém pokoji během snímání přemalob

Jeden z výjevů v Modrém pokoji po restaurování a obnovenými iluzivními „dřevěným“ děštěním a rámy

Obraz holandského malíře Gerarda ter Borcha ml. (1617-1681) z let 1654-55, který sloužil jako předloha pro křineckou malbu

Výjev v Modrém pokoji podle obrazu holandského mistra před restaurováním

Pohled na štukovou výzdobu Modrého pokoje s malbami v zrcadlech klenby

Malby v Modrém pokoji po restaurování

Tentýž motiv v Modrého pokoje po restaurování

Pomník Josefa Leopolda Zvonaře v Kublově

Drobná památka ve vlastnictví obce Kublov

Pomník Josefa Leopolda Zvonaře v Kublově patří mezi výrazné, architektonicky zajímavé drobné stavby. Jedná se o historizující litinový pomník, vyrobený ve slévárnách v Novém Jáchymově. Pomník je věnovaný významné osobnosti českého národního obrození – hudebnímu skladateli a pedagogovi Josefu Leopoldu Zvonařovi, který se v Kublově narodil. Úmrtí Josefa Leopolda Zvonaře v roce 1865 a zánik Fürstenberské hutě v Novém Jáchymově v roce 1884 umožňuje datovat vznik pomníku do 3. čtvrtiny 19. století. Dle záznamu v obecní kronice byl pomník odhalen 24. září 1871 z podnětu pěveckého souboru Hlahol. Autorem modelu pomníku byl Bedřich Koch, který vytvořil kromě jiného např. pomník Josefa Jungmanna v Hudlicích.

Pomník vykazoval četná poškození, a proto obec Kublov přistoupila k jeho celkové obnově včetně obnovy podstavce. Litinové části pomníku byly poškozeny především v důsledku koroze železné konstrukce. Pomník byl rozebrán na jednotlivé díly, nevratně poškozené části pomníku byly nahrazeny za kopie ze stejného materiálu, původní části byly ošetřeny a svařeny. Následně byl pomník sestaven včetně provedení ochranného protikorozičního nátěru.

Středočeský kraj podpořil v roce 2014 restaurování pomníku dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 150 000 Kč.

Location	Statue of Josef Leopold Zvonař in Kublov
Renovation	Renovation of the statue
Donation	150 000 CZK

Pomník Leopolda Zvonaře - čelní pohled

Pomník Leopolda Zvonaře - zadní pohled

Detaily výzdoby v průběhu restaurování

Rozebrané prvky výzdoby během restaurování

Pomník během obnovy v restaurátorské dílně

Osazování a montáž restaurovaného pomníku na pietní místo v obci

Restaurovaná socha sv. Jana Nepomuckého, celek

Detail střední části sochy s obnoveným zlacením

Restaurovaný detail donátorského nápisu na podstavci

Socha sv. Jana Nepomuckého v Týnci nad Labem

Socha ve vlastnictví města Týnec nad Labem

Pískovcová socha sv. Jana Nepomuckého byla zhotovena v roce 1859. Světec je znázorněn v tradičním ikonografickém pojetí, s diagonálně držným křížem s korpusem Krista. Figura o výšce 180 cm je osazena na 160 cm vysokém hranolovém podstavci s nápisovou deskou.

Socha byla před restaurováním poškozena v partii obličeje i trupu, chyběla pravá ruka, rovněž postava Krista na kříži byla značně mechanicky poškozena. Narušena byla i statika památky. Původně byla socha barevně pojednána, na jejím povrchu jsou dochovány fragmenty bílé až okrové barvy. V rámci restaurování, realizovaného v roce 2014, byla socha očištěna, byla provedena konsolidace materiálu sochy a rekonstrukce pravé ruky. Nejvíce mechanicky poškozená místa byla doplněna umělým kamenem. Na základě průzkumu dochované barevnosti byla provedena rekonstrukce barevné úpravy nápisů. Celá socha byla ošetřena hydrofobním prostředkem. Jelikož stávající umístění sochy již nevyhovovalo, byl proveden její transfer na jiné místo.

Středočeský kraj podpořil akci transfer a restaurování sochy v roce 2014 dotací ze Středočeského fondu kultury a obnovy památek ve výši 141 155 Kč.

Location	Statue of Saint Johan Nepomuc in Týnec nad Labem
Renovation	Renovation of the statue
Donation	141 155 CZK

Proškův mlýn v Malých Kyšicích-Poteplí

Kulturní památka ve vlastnictví soukromých fyzických osob

První písemné zmínky o mlýnu se datují k roku 1432, kdy patřil ke Křivoklátu. Až do roku 1786 byl mlýnem vrchnostenským. V 16. století patřil mlýn Bezdrůžickým z Kolovrat, poté pražské Svatovítské kapitule. Během 18. až 19. století často měnil majitele. Ve vlastnictví rodu Prošků je od roku 1892 do současnosti. Činnost mlýna byla ukončena po druhé světové válce v roce 1946. Mlýnský komplex tvoří budovy seskupené kolem obdélného dvora. Dochovalo se i mlýnské zařízení, které dokládá postupný technologický vývoj od 17. do začátku 20. století. Vodní mlýn je mimořádně hodnotným areálem.

Mlýn je v péči potomků poslední mlynářky a několikrát do roka je zpřístupněn veřejnosti. Cílem akce obnovy je rekonstrukce budovy Proškova mlýna včetně původního strojního zařízení. Vzhledem k velkému rozsahu poruch v areálu mlýna bude třeba jeho opravy provádět postupně po etapách. První fáze, spočívající v sanaci havarijní části mlýna, již započala v letech 2004–2006. Byla odkopána zemina u severní zdi, odstraněny zdi prorůstající kořeny, komůrkově přezděna a doplněna chybějící kamenná zeď. Byly vyměněny a protézovány hnilobou silně narušené nosné trámy v severozápadní části mlýnice a částečně vyměněn prkenný záklop stropu. V roce 2014 byla odkopána původní lednice, byla komůrkově přezděna přilehlá zeď, opravil se i náhon, tím bylo zamezeno průsaku přívalových vod do objektu.

Středočeský kraj podpořil v roce 2014 obnovu mlýna ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek dotací ve výši 405 000 Kč.

Location Water mill in Malé Kyšice
Renovation Structural fixation and dehydration
Donation 405 000 CZK

Celkový pohled na mlýn s mansardovou střechou a hospodářskou budovou

Průběh přezdivání stěn vymezujících náhon

Hospodářská budova s obytným prostorem a část náhonu

Pohled na mlýn s vodním náhonem

Vodní náhon s úpravou pro mlýnské kolo

Pohled na mlýn s vodním náhonem

Výstava s fotografiemi a sortimentem obilovin

Část mlýnského zařízení na krupici a žito z let 1885-1887 v mlýnici

Interiér mlýnice před obnovou

Morový sloup v Chlumíně

Kulturní památka ve vlastnictví obce Chlumín

Sloup dala zhotovit Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská, jako památník obětem moru. Jedná se o velmi kvalitní sochařské dílo Jana Pursche z roku 1729.

Sloup má trojúhelný půdorys. Patrovou základnu obíhá krátké schodiště. Ve spodní části základny vidíme sochu sv. Václava, sv. Jana Nepomuckého a sv. Ludmily. Nad nimi se nacházejí dvě kartuše s nápisy a jedna se sasko-laurenberským znakem. V horní části stojí statue sv. Máří Magdaleny a pravděpodobně sochy sv. Norberta a sv. Eustacha. Na bocích jsou znázorněny scény Zavraždění sv. Václava, Svržení sv. Jana Nepomuckého z mostu a Zavraždění sv. Ludmily. Výše při patě obelisku je na římsě osazeno sousoší sv. Anny samotřetí, socha sv. Jáchyma a sousoší sv. Josefa s Ježíškem. Mezi sv. Annou a sv. Josefem je umístěn putti. Zhruba uprostřed obelisku je usazen oblak s dušičkami.

Vlastní obnově předcházela celá řada restaurátorských i chemicko-technologických průzkumů. Vzhledem k značné náročnosti celkové obnovy sloupu byla akce rozdělena do dvou etap.

V roce 2014 byla zahájena I. etapa obnovy, která spočívala v čištění celého sloupu, mechanickém odstranění nevhodných a nesoudržných plastických doplňků, zpevnění kamene, injektáž trhlín, lepení či čepování doplňků v horní polovině sloupu včetně lokální barevné retuše, preventivního biocidního ošetření a hydrofobizace, zhotovení a osazení symbolu božího oka na vrchol sloupu.

Středočeský kraj podpořil v roce 2014 obnovu sloupu dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 456 000 Kč.

Location	Memorial of Plague in Chlumín
Renovation	Renovation of the memorial part 1.
Donation	456 000 CZK

Celkový pohled na morový sloup po restaurování horní části – obelisku se sochařskou výzdobou

Průběh restaurování – reliéf s mraků a holubičí – symbolem Ducha svatého v horní části sloupu

Průběh restaurování – sv. Anna s Marií a Ježíškem (sv. Anna Samotřetí)

Průběh restaurování – erbovní kartuše se znakem velkovévodkyně Toskánské

Průběh restaurování – socha sv. Eustacha

Socha sv. Václava v níže

Kostel sv. Klimenta v areálu hradiště Levý Hradec v Roztokách

Součástí Národní kulturní památky Přemyslovské hradiště Levý Hradec ve vlastnictví Římskokatolické farnosti Roztoky

Kostel sv. Klimenta se nachází na Levém Hradci, které bylo prvním centrem křesťanství v Čechách a také prvním centrem přemyslovského státu. Tato památka tak představuje jednu z nejvýznamnějších staveb našeho kulturního dědictví. Na přelomu 9. a 10. století, kdy přemyslovská knížata začala budovat sídlo na Pražském hradě, se Levý Hradec stal součástí strategického systému hradišť.

Význam Levého Hradce dokládá i to, že zde byl 19. února 982 zvolen Vojtěch z rodu Slavníkovců v pořadí druhým pražským a prvním biskupem českého rodu. Královští úředníci sídlili na Levém Hradci až do dob Přemysla Otakara I. V roce 1233 se Levý Hradec stal majetkem kláštera benediktinek u sv. Jiří na Pražském hradě.

Levý Hradec je místem rozsáhlých archeologických výzkumů již od poloviny 19. století až po současnost (nyní pod vedením Archeologického ústavu AV ČR a Středočeského muzea v Roztokách) a místem cenných archeologických nálezů, které dokládají bohatou historii této významné lokality.

Kostel, stojící na někdejším knížecím hradišti, má složitou stavební historii. Pod jeho podlahou se ukrývají zbytky mimořádně cenné památky – rotundy s podkovovitou apsidou, postavené do roku 893, která spolu s rotundou na Budči patří mezi nejstarší kostely v Čechách. Zdejší bývalá rotunda byla založena prvním historicky doloženým přemyslovským knížetem Bořivojem a byla prvním křesťanským kostelem v Čechách. Kostel byl přestavěn v období gotiky a renesance. Nejspíše na sklonku 13. století nahradil apsidu výrazně větší polygonálně ukončený presbytář, zaklenutý křížovou žebrovou klenbou. V 80. až 90. letech 14. století byl presbytář vyzdoben gotickými nástěnnými malbami – mariánsko-

Kostel sv. Klimenta s bráncou na hradištích od jihovýchodu

christologickým cyklem a postavami církevních otců sv. Jeronýma, sv. Ambrože, sv. Řehoře a sv. Augustina. Západní část rotundy nahradila nová obdélná loď až v roce 1684. V této podobě se kostel v podstatě dochoval dodnes. Rozsáhlá rekonstrukce kostela proběhla v letech 1939–1940, kdy bylo nalezeno zdivo rotundy. Gotické malby byly ve více etapách odkryty a restaurovány.

V roce 2014 byla zahájena obnova barokního krovu a střechy kostela a oprava stropu nad zbytky rotundy. Středočeský kraj podpořil v roce 2014 obnovu kostela ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek dotací ve výši 400 000 Kč.

Kostel sv. Klimenta na bývalém přemyslovském hradišti

Interiér gotického presbytáře kostela sv. Klimenta se žebrovou klenbou a malbami z konce 14. století

Location	St. Clement Church in settlement of Levý Hradec in Roztoky
Renovation	Renovation of the roof and roof frames, ceiling and basement of the church
Donation	400 000 CZK

Kostel sv. Klimenta, gotická oltářní menza a nástěnné malby

Horní část krovu s andréjskými kříži a hambalky

Stolice raně barokního krovu

Radnice v Čáslavi

Kulturní památka ve vlastnictví města Čáslav

Pozoruhodná pozdně barokní budova radnice, postavená v letech 1765–1769 podle návrhu architekta Jana Josefa Wircha, nahradila starší stavbu středověkého původu. Autorství J. J. Wircha (architekta např. přestavby pražského Arcibiskupského paláce nebo zámku Bečváry u Kolína) bylo doloženo až ve 20. století. Barokní podobu náročně řešeného průčelí s dynamicky zvlněným středem jen nepatrně změnilo zazdění arkád podloubí, provedené v roce 1804.

V letech 2011–2012 byla úspěšně realizována II. etapa obnovy průčelí, zahrnující kromě dobře provedené opravy štukových článků i výměnu dvojítkých, v líci osazených oken, opravu střechy věže, výměnu klempířských prvků a restaurování městského znaku.

Středočeský kraj podpořil v roce 2011 obnovu fasády radnice dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 1 000 000 Kč, v roce 2012 ze stejného fondu dotací 400 000 Kč.

Location Town hall in Čáslav
Renovation Renovation of the façade
Donation 1 400 000 CZK

Kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Lstiboři

Kulturní památka ve vlastnictví Římskokatolické farnosti Český Brod

Kostel stojí na návrší v centru obce. Středověkou stavbu, doloženou v roce 1352, zásadním způsobem změnila barokní přestavba, realizovaná v letech 1746 až 1747 stavitelem Tomášem Vojtěchem Budilem. Z této doby se dochoval i variantní plán s vyznačením ponechaného staršího zdiva. Jednoduchá stavba dominuje věž s cibulovou střechou, stojící nad sakristií po boku obdélného presbytáře. Fasády člení lizény s vykrajovanými zrcadly, rámuje kasulová okna. Na nejnáročněji řešeném západním průčelí, vrcholícím bohatě členěným lehce zvlněným štítem, doplňují lizény sdružené pilastry. Loď má plochý strop s fabionem, zdobený medailony s malbami evangelistů, presbytář je zaklenut plackou, sakristie v podvěží křížovou klenbou.

Podobu kostela nepříznivě poznamenala oprava, realizovaná v 70. letech 20. století, při které zanikla většina detailů fasád. Neutěšený stav zásadním způsobem změnila dodnes pokračující celková obnova, zahájená v roce 2010, a to především díky iniciativě místních občanů. Nejprve došlo na opravy krovy a stropů a položení nové pálené krytiny, po kterém následovaly další práce.

Od roku 2012 probíhá postupně obnova fasád, která v roce 2014 vyvrcholila náročnou rekonstrukcí architektonického členění západního průčelí. V závěru roku byla zahájena obnova věže. Na fasády kostela se tak opět vrátila bohatost a krása barokního architektonického členění.

Středočeský kraj podpořil v roce 2014 obnovu kostela ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek dotací ve výši 200 000 Kč

Location	Assumption Church in Lstiboř
Renovation	Renovation of the western façade of the church
Donation	200 000 CZK

Budova pivovaru v Kutné Hoře-Sedlci

Kulturní památka ve vlastnictví fyzické osoby

Sedlecký pivovar byl po staletí součástí areálu tzv. Starého konventu a prelatury cisterciáckého kláštera, dnešního schwarzenberského zámku. V letech 1861–1864 jej nahradila novostavba, situovaná v sousedství, stojící ve výrazné poloze proti průčelí někdejšího konventního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Nový pivovar současně využil starou sýpku, obsahující středověké konstrukce, která byla stavebně upravena na sladovnu. Pivovar s dílčími úpravami, realizovanými ve druhé polovině 19. a v první polovině 20. století, byl v provozu až do roku 1942. Různě využívaný a postupně chátrající areál pivovaru zásadním způsobem poškodila demolice sladovny, sklepů a domu sládků, provedená při stavbě komunikace v 70. letech 20. století.

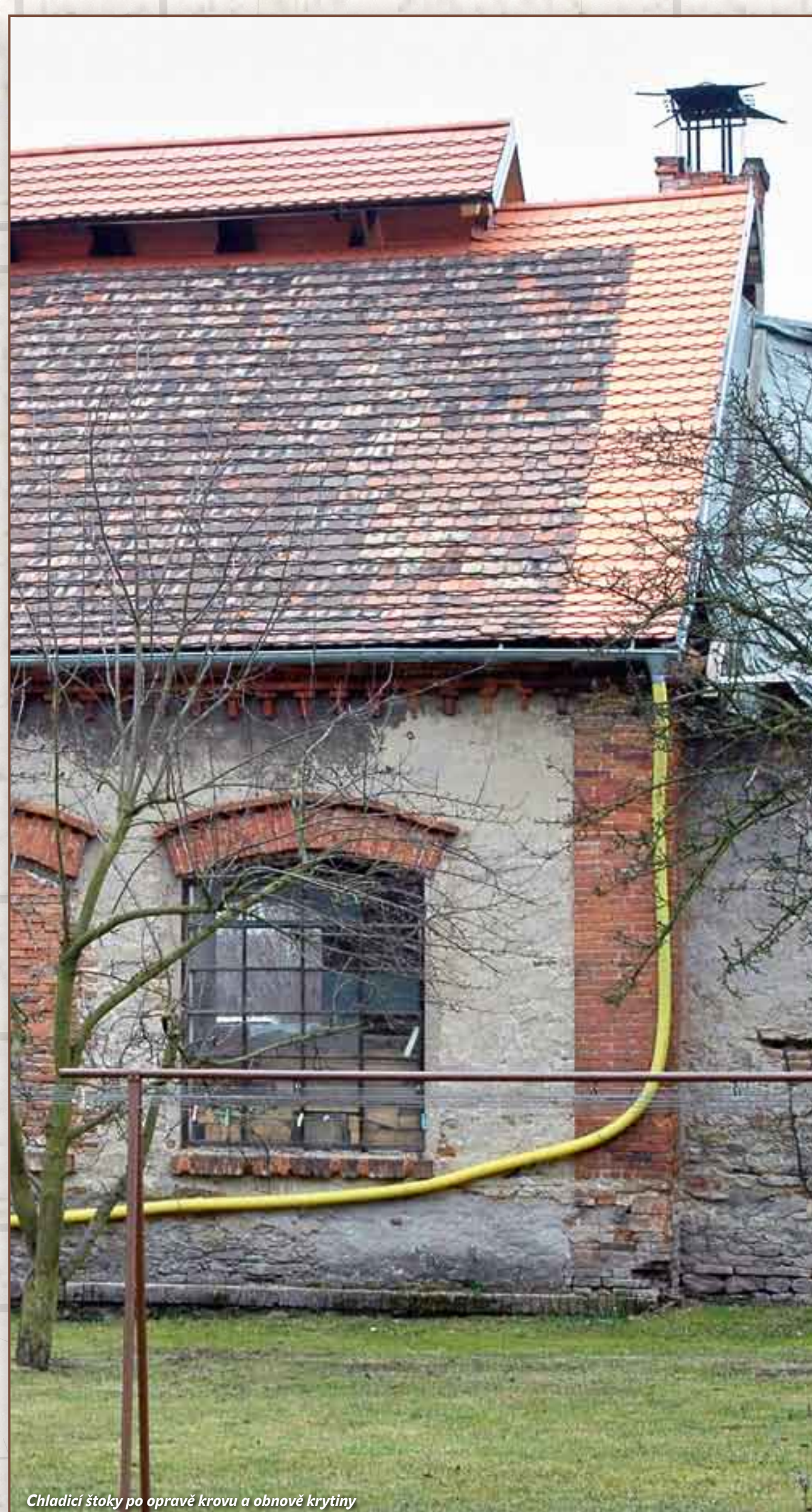
Stavebně narušená budova vlastního pivovaru dostala v roce 2010 nového majitele a následně byla prohlášena za nemovitou kulturní památku. V letech 2012–2014 se za podpory z programů Ministerstva kultury ČR podařilo úspěšně realizovat řadu prací. Kromě statického zajištění došlo postupně k obnově střechy kotelný se štítem, krovů a střech varny a chladicích štoků, části zřícených kleneb atd. Současně prováděné průzkumy odhalily i pozoruhodné pozůstatky okenních otvorů ve zbytku sladovny, které lze datovat již do poloviny 13. století.

Probíhající obnova pivovaru v Kutné Hoře-Sedlci je jedním z dobrých příkladů snahy vlastníka o záchranu a zpřístupnění kulturní památky.

Location Brewery in Kutná Hora-Sedlec
Renovation Renovation of the Roofs
Donation 0 CZK

Obnovený štít pivovaru, vlevo zbytky sladovny

Chladicí štoky po opravě krovu a obnově krytiny

Průčelí pivovaru před zahájením obnovy

Chladicí štoky před obnovou střechy

Unikátní okno z poloviny 13. století odkryté ve sladovně, jeden z nejstarších prvků v areálu sedleckého kláštera

Obnovená střecha varny

Drobné památky

Zásady pro poskytování dotací na obnovu drobných památek ve Středočeském kraji byly schváleny radou Středočeského kraje v březnu roku 2009. Cílem tohoto dotačního programu byla podpora obnovy drobné architektury, která je neoddělitelnou součástí historie obcí a která je situována na veřejných prostranstvích obcí, a dále podpora obnovy památek, které jsou součástí kulturní krajiny.

Dotace dle těchto zásad byla poskytována na kulturní památky prohlášené podle zákona o památkové péči, ale i na památky neprohlášené podle citovaného zákona. Program byl v roce 2009 transformován do Středočeského Fondu kultury a obnovy památek jako jedna z pěti oblastí podpory – Podpora drobných památek. Ta je určena na obnovu drobných památek a architektury umístěných převážně na veřejných prostranstvích, u komunikací nebo ve volné krajině (např. kapličky, výklenkové kaple, křížové cesty, samostatně stojící sochy a sousoší, kašny, zvonice, boží muka, kříže, smírčí kříže, význačné náhrobky, pomníky a pomníčky padlých, pamětní desky atd.). Žadatelem o dotaci v rámci této oblasti podpory může být pouze vlastník památky, která se nachází na území Středočeského kraje a která není ve vlastnictví Středočeského kraje.

Boží muka „Kolowrat“ v Lošanech

Drobná památka ve vlastnictví obce Lošany

Architektonicky pozoruhodná boží muka, zvaná „Kolowrat“ se nacházejí na okraji obce. Jejich vznik je spojován s bitvou u Kolína v roce 1757. Památku zničil v roce 2011 náraz automobilu. Díky samosprávě obce se podařilo zajistit a realizovat rekonstrukci odborně prováděnou restaurátorem. Do krajiny se tak vrátila drobná architektura, dotvářející prostředí obce a spojená s generacemi jejich obyvatel. Vzhledem k možnosti potenciální dopravní nehody bylo přistoupeno k posunutí památky vůči komunikaci. Středočeský kraj podpořil akci obnovy božích muk v roce 2014 dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 290 000 Kč

Location Passion in Lošany
Renovation Renovation of the Passion
Donation 290 000 CZK

Obnovená boží muka v roce 2014

Zvonička v Netřebicích

Drobná památka ve vlastnictví obce Netřebice

Patrová zděná zvonička, zastřešená zvoncovitou střechou s lucernou, pochází zřejmě z poloviny 19. století. V roce 2012 byla realizována obnova fasád a střech. Středočeský kraj podpořil akci obnovy zvoničky v roce 2012 dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 285 000 Kč

Zvonička po obnově střechy a omítek

Location Bell Tower in Netřebice
Renovation Renovation of the roof and façade
Donation 285 000 CZK

Kaple ve Studeném

Drobná památka ve vlastnictví obce Studený

Novorománská kaple byla postavená v roce 1896 v centru obce. V roce 2014 byla provedena oprava poškozeného krovu, výměna střešní krytiny, klempířských prvků a repliky bočních dřevěných oken. Středočeský kraj podpořil akci obnovy kaple dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 142 498 Kč.

Location Chapel in Studený
Renovation Reconstruction of windows and roof
Donation 142 980 CZK

Pomník Horymírova koně Šemíka v Neuměteliích

Kulturní památka ve vlastnictví obce Neumětely

Pomník Horymírova koně Šemíka je pozdně klasicistní stavbou postavenou v roce 1887 v parčíku za hřbitovem a odkazuje na dobu národního obrození. Velký kámen, označující původní údajné místo Šemíkova hrobu, kryje dnes klasicistní pískovcová stříška na čtyřech sloupech, v jejímž průčelí je vytesán nápis: „V Neuměteliích se věřilo a věří, že zde Šemík, věrný kůň rytíře Horymíra, zakopán leží.“ Středočeský kraj podpořil v roce 2012 restaurátorské práce spojené s celkovou obnovou pomníku dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 88 160 Kč.

Location Statue of the Horse in Neumětely
Renovation Renovation of the statue
Donation 88 160 CZK

Detail pomníku

Pomník Horymírova koně Šemíka po opravě

Kaple (márnice či kostnice) na hřbitově v Chorušicích

Kulturní památka ve vlastnictví Římskokatolické farnosti – děkanství Chorušice

Pozdně barokní kaple s kostnicí se nachází na bývalém hřbitově po severním boku kostela Nanebevzetí Panny Marie, postaveném v letech 1714–1716. Stavba náleží mezi pozoruhodné pozdně barokní kostnice dochované na území Středočeského kraje. Celková obnova kaple se uskutečnila v roce 2012. Byl obnoven krov se stropní konstrukcí, prejzová krytina, fasády i výplně otvorů. Středočeský kraj podpořil obnovu kaple dotací ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek ve výši 663 195 Kč.

Celkový pohled na kostnici před obnovou

Stavba nového krovu

Položená krytina a postupná oprava omítek

Stav původní bezvodé konstrukce

Interiér kaple s kostnicí před obnovou

Interiér kostnice v průběhu obnovy

Celkový pohled na kostnici po obnově

Location Chapel in Chorušice
Renovation General reconstruction
Donation 663 195 CZK

Stodola z Durdic ve skanzenu v Kouřimi

Součást kulturní památky Muzeum lidových staveb v Kouřimi ve vlastnictví Středočeského kraje, ve správě Regionálního muzea Kolín

Mohutná roubená stodola, dříve tvořící součást usedlosti čp. 7 v Durdicích u Votic, byla do areálu Muzea lidových staveb v Kouřimi přenesena v roce 1972 jako první památka lidové architektury. Pochází z roku 1648 a je tak nejstarší zachovalou památkou tohoto typu na území České republiky. Stodola má desetiboký půdorys, nízké stěny a je opatřena vysokou střechou pokrytou slaměnými došky. Typově patří tento vzácně dochovaný objekt do skupiny tzv. polygonálních stodol, jež byly stavěny na území střední Evropy již v polovině 13. století. Konstrukci tvoří roubené stěny bez vymazávek, interiér je přístupný dvojicí vrat, umístěných v protilehlých delších stranách. Střední část stavby zaujímá průjezdný mlat, po jehož stranách se nacházejí dva přístodůlky. Nad mlatem dříve bývalo patro pro uložení čerstvě sklizené úrody nevymláčeného obilí. Do rozlehlého vnitřního prostoru stodoly bylo možno umístit až padesát pět plně naložených žebříňáků obilí. Jeden z vazných trámů nad mlatem nese malovaný letopočet z doby vzniku stavby v polovině 17. století.

Stodola z Durdic byla v letech 2012–2013 přenesena na nové, vhodnější místo, kde bude v budoucnosti tvořit základ zemědělské usedlosti z Voticka, současně byla provedena její celková obnova. Po rozebrání objektu byl na novém místě vybudován základ a podezdívka z lomového kamene, na které byla stodola opětovně sestavena, opraveno roubení stěn a vazba krovu, na památkově cenný objekt se vrátila krytina ze slaměných došek, jejíž podoba vychází z původního stavu z doby před rekonstrukcí v 70. letech, kdy byl k pokrytí nevhodně zvolen dřevěný šindel.

Středočeský kraj poskytl na celkovou obnovu stodoly v roce 2013 částku ve výši 6 207 000 Kč.

Location	Barn house from Durdice in Kouřim
Renovation	Renovation and transfer and new construction of the barn
Donation	6 207 000 CZK

Stav po dokončení v roce 2014

Stodola z Durdic ve skanzenu v Kouřimi, stav v roce 2006

Rozebrání stodoly v roce 2012

Stodola po transferu

Založení stavby na současném místě v roce 2012

Vazání došek, rok 2013

Stavba stodoly v roce 2012

Zámek v Roztokách

Kulturní památka ve vlastnictví Středočeského kraje,
ve správě Středočeského muzea v Roztokách u Prahy

Areál roztockého zámku svědčí o bohaté historii a složitém stavebním vývoji. Koncem 13. nebo počátkem 14. století vznikla na vltavském břehu tvrz. V kruhové hradbě stála hranolová věž, jejíž základy jsou vyznačeny v dlažbě nádvoří. Na sklonku 14. století dali pražští měšťané, bratři Eberhard a Reinhard z Remeše, postavit na místě starší hradby nový palác s kaplí, sevřený dvěma věžemi.

Z kaple se dodnes dochoval arkýř. Na přelomu 16. a 17. století nechali rytíři Boryňové ze Lhoty přestavět tvrz na renesanční zámek, který byl upraven v 18. století do dnešní podoby. Po celém obvodu nádvoří byly dobudovány arkády, nad arkýř vztyčena vížka a vznikl dodnes zčásti zachovaný hospodářský dvůr se sladovnou, stodolou a stájemi v předzámčí. V 19. století zde byl založen anglický park se vzácnými a cizokrajnými stromy.

V letech 1965–1974 byly do areálu přeneseny sochy ze 17. až 19. století a v zámeckém parku byla osazena díla sochařky Hedviky Zaorálkové. Středověkou tvrz připomíná příkop, kladky a závaží původního svoditého (padacího) mostu u brány, v nádvoří kamenná ostění. Stavební úpravy areálu zámku pro potřeby muzea se realizovaly koncem 50. a v průběhu 60. a 70. let 20. století.

Generální rekonstrukce zámku, zasaženého povodní v létě roku 2002, proběhla v rozmezí let 2011–2012. Roku 2014 byl zámek s novými expozicemi zpřístupněn veřejnosti.

Cílem projektu „Rekonstrukce a nové využití zámku v Roztokách u Prahy“ je zvýšit turistický potenciál a zkvalitnit nabídku služeb významné turistické destinace Středočeského kraje.

Náklady na realizaci činily téměř 80 mil. Kč, dotace poskytnuté z Regionálního operačního programu Střední Čechy jsou zhruba 62 mil. Kč, zbývající částku uhradil Středočeský kraj.

Location	Castle in Roztoky
Renovation	Reconstruction of the Castle and new expositions
Donation	80 000 000 CZK

Fara v Dolní Krupé

Kulturní památka ve vlastnictví Středočeského kraje, ve správě Muzea Mladoboleslavsko

První zmínku o zřízení fary při kostele sv. Václava lze nalézt již v roce 1293. Tato fara však pravděpodobně při husitských bouřích zanikla. Pozoruhodná budova současné fary čp. 1 pochází z roku 1785. Patrovou stavbu obdélného půdorysu kryje mansardová střecha. Celkovým hmotovým i dispozičním řešením v podstatě odpovídá jiným výstavným pozdně barokním farám. V rámci Středočeského kraje má však mimořádné konstrukční řešení – její stěny jsou téměř v celém rozsahu roubené. Dojem zděné konstrukce imitoval vápenný nátěr. Místnosti v přízemí mají trámové stropy, klenutá je pouze černá kuchyně. Omítané podhledy stropů v patře zdobí vykrajovaná zrcadla. Dochovalo se velké množství původních prvků a detailů, zejména hodnotné dřevěné výplně otvorů včetně kování. Mimořádná, celistvě dochovaná budova fary, s intaktně dochovanými interiéry s původními detaily, tvoří spolu s kostelem sv. Václava a zvonicí jak z historického, tak i architektonického pohledu velmi hodnotný celek.

Postupná obnova krytiny

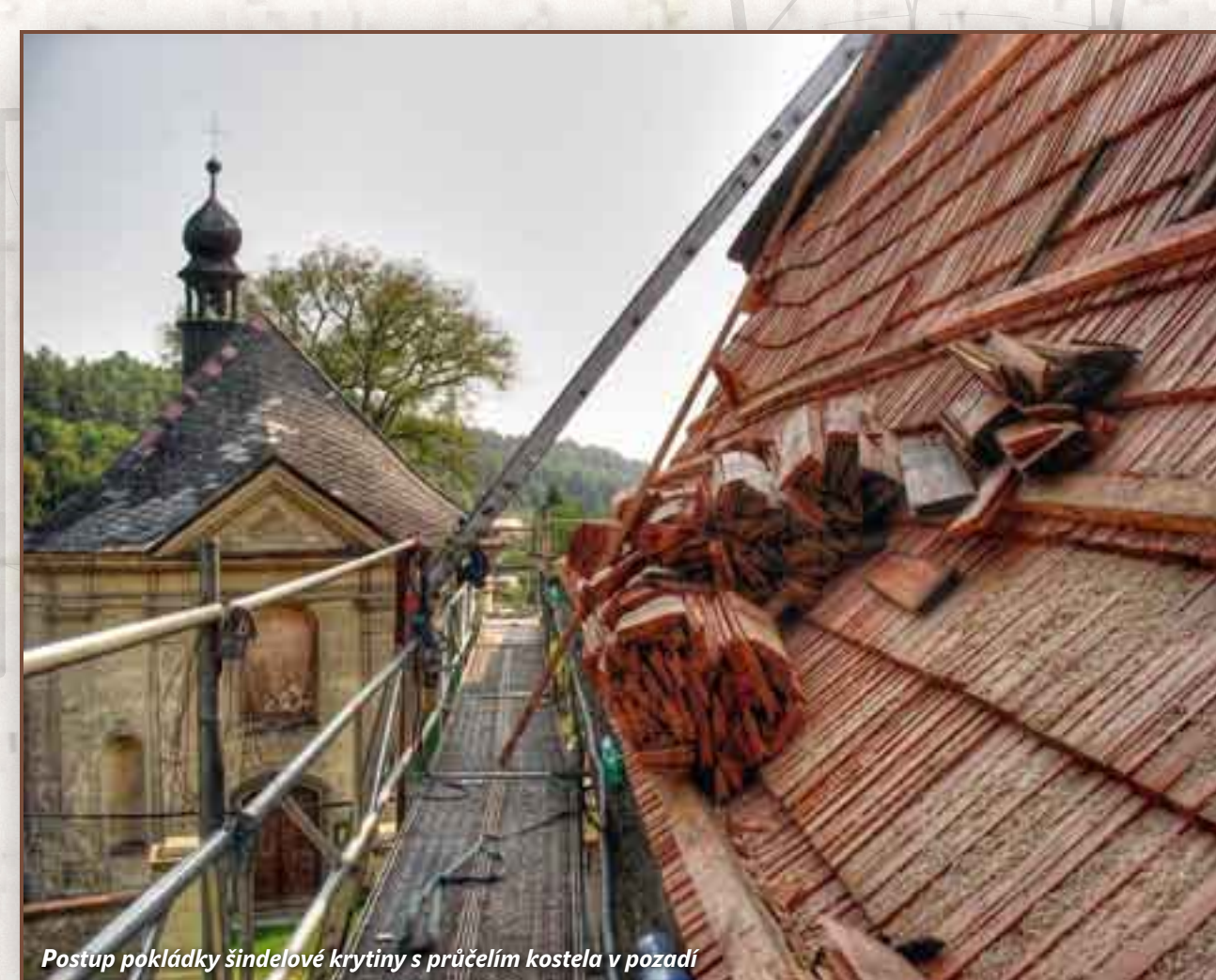
Dokončování střechy fary

V roce 2012 objekt fary koupil od Biskupství litoměřického Středočeský kraj a následně ji svěřil do péče Muzea Mladoboleslavsko, které je příspěvkovou organizací zřízenou Středočeským krajem. Středočeský kraj neprodleně přistoupil k obnově budovy. V roce 2013 uvolnil finanční prostředky na odstranění jejího havarijního stavu. Byla zpracována projektová dokumentace, zahrnující opravu střechy, krovu, nároží a zděného přístavku.

Fara po dokončení obnovy bude sloužit jako muzeum s expozicí o životě na venkovské faře včetně významných událostí, jakými byly například poutě, posvícení, oslavy Velikonoc a Vánoc. Dále by mělo být součástí fary turistické infocentrum.

Cena rekonstrukce havarijního stavu střechy a krovu a dalších záchranných prací na budově fary realizovaných v roce 2014 činila 1 785 254 Kč.

Location	Parrish house in Dolní Krupá
Renovation	Reconstruction of the roof and roof frames
Donation	1 785 254 CZK

Postup pokládky šindelové krytiny s průčelím kostela v pozadí

Oprava jednoho z komínů

Kvalitní provedení protéz narušených prvků krovu

Pokládka nové šindelové krytiny na střechu fary

Obnova opěrné zdi z pískovcových kvádrů u fary

Jezuitská kolej v Kutné Hoře

Kulturní památka ve vlastnictví Středočeského kraje, ve správě Galerie Středočeského kraje (GASK)

Jezuitská kolej náleží k dominantám historického města Kutná Hora – městské památkové rezervace Kutná Hora a památkově chráněného územního celku UNESCO. Kolej byla zbudována v období 2. pol. 17. století podle plánů italského architekta Giovanniho Domenica Orsiho, v sousedství gotického chrámu sv. Barbory. Výstavba koleje byla dokončena v 1. polovině 18. století. Po zrušení jezuitského řádu roku 1773 sloužila kolej vojenskému eráru. Terasa před kolejí zahrnuje rozsáhlou sochařskou výzdobu z let 1709 až 1716 vyobrazující dvanáct jezuitských světců. Autorem soch je zřejmě jezuitský sochař František Baugut. Armádě sloužil objekt až do roku 1997.

Rozsáhlá obnova probíhala ve dvou etapách od roku 2004. V roce 2012 byla ukončena i druhá etapa prací, v jejímž rámci proběhla komplexní rekonstrukce a rehabilitace významné kulturní památky. Bylo rekonstruováno několik budov areálu Jezuitské koleje v Kutné Hoře – objekt severního křídla, budova v zahradách koleje tzv. Štábní dům, budova restaurátorských dílen a proběhla revitalizace zahrad. Projekt je tak druhou etapou revitalizace areálu (1. etapa rekonstrukce byla financována Středočeským krajem a byla dokončena v květnu 2010).

Hlavním cílem projektu bylo zvýšení atraktivit a potenciálu významné turistické destinace Středočeského kraje pro rozvoj turistického ruchu, doplnění doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a výrazné potlačení sezónnosti této turistické destinace. Tím se bývalá Jezuitská kolej vrátila zpět do života města, vytvořila se zde galerie a multifunkční dynamické kulturní centrum, obklopené veřejně přístupným parkem.

Kolej je sídlem GASK – druhé největší galerie v ČR, instituce zaměřené svou sbírkou i výstavním programem na výtvarné umění 20. a 21. století. Je zde také vystavena vzácná středověká iluminace z 15. století, pocházející z Kutné Hory s motivem těžby a zpracování stříbra.

Letecký pohled na Jezuitskou kolej, dnešní GASK, se zahradami a Starou kolejí v sousedství chrámu sv. Barbory

Monumentální raně barokní průčelí s terasou se sochami světců

Stará kolej s výraznou novobarokní fasádou po celkové obnově

Staré kolej, dům renesančního původu se složitou stavební historií před obnovou

Realizace projektu „Adaptace areálu Jezuitské koleje v Kutné Hoře pro potřeby cestovního ruchu“ byla ukončena 30. 4. 2014. Projekt byl spolufinancován z Regionálního operačního programu Střední Čechy ve výši 85 %, zbývajících 15 % je uhrazeno z rozpočtu Středočeského kraje. Celkové plánované náklady na projekt převýšily 195 mil. Kč.

Location	Jesuit college in Kutná Hora (Gallery of Central Bohemian Region)
Renovation	Reconstruction of the college and surrounding gardens
Donation	195 000 000 CZK

Obnovená chodba se vstupem a topnými otvory s rekonstruovanou barokní podlahou

Zajištění klenby jedné z chodeb výdřevou

Barokní klenba v severním křídle

Restaurování štukové výzdoby s malbami v rektoriu v severním křídle

Restaurovaná štuková výzdoba s malbami v severním křídle